

‘มุลมัง’ เป็นคำกล่าวที่มีก็จะกันหูเป็นอย่างดี สำหรับชาวอีสาน หากเป็นทางภาคกลางคงจะพอเทียบเคียงได้กับคำว่า ‘มรดก’ ที่เป็นเรื่องราวหรือสิ่งของที่คงเกิดขึ้นและมีารปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างยาวนาน

ชาวอีสานมีมุลมัง หรือมรดกที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นประเพณีมาจากอดีตที่ยาวนาน นำรู้ นำศึกษา หลากแง่มุม มั่งคั่งไปด้วยมรดกทางศิลปกรรมและมรดกทางวัฒนธรรม ชาวอีสานเป็นผู้ยึดมั่นใจจารีตประเพณี และนับถือพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น รักนาวัฒนธรรมเก่าแก่

ดังภาพที่สะท้อนออกมาให้เห็นในงานบุญประเพณีต่างๆ ที่หาดูไม่ได้ในภาคอื่น เช่น บุญบั้งไฟ แห่เทียนเข้าพรรษา ผูกเสี้ยว แห่ประสาทผึ้ง ไหว้เรือไฟ ผีตาโขน สืบสิบสอง ซึ่งชาวอีสานยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเคร่งครัด จนมีการทำบุญสืบสองเดือนในรอบปี

เรื่องราวต่างๆ เหล่านี้หากขาดการบันทึก การเก็บรวบรวม หรือการอนุรักษ์ไว้แล้ว ชนรุ่นหลังอาจจะไม่ได้รับรู้ถึงวิวัฒนาการแห่งการเปลี่ยนแปลงของบรรพบุรุษ และภูมิปัญญาที่พัฒนาการจนมาเป็นสากลในปัจจุบัน

จากความเป็นสิ่งของเครื่องใช้ธรรมดาจนหลายคนคิดว่าไม่มีคุณค่า ขาดความทันสมัย ปล่อยทิ้งไว้ละเลยไม่ยั้ง แต่วันนี้ที่ ‘วัดโนนสง่าคาราม’ บ้านหนองหว้าน้อย หมู่ที่ 2.7 ตำบลหนองหว้า อำเภอเมืองหนองบัวลำภู ได้เกิดกระแสแห่งการอนุรักษ์มุลมัง ที่ก่อเกิดมาช้านานนั้นแล้ว โดยการนำของพระอาจารย์สุรพล สุวรรณโณ เจ้าอาวาส ร่วมกับชาวบ้านกว่า 500 คน ได้เก็บรวบรวมข้าวของเครื่องใช้ที่เคยมีมาตั้งแต่อดีต บางอย่างเลิกใช้ไปแล้ว บางอย่างยังถือว่าใช้ได้ข้อมันในกาลปัจจุบัน บางอย่างได้หวนกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง เพราะคุณค่าของมันมากเมื่อเปรียบเทียบกับของใหม่ที่มาแทน

ทำให้ขณะนี้วัดโนนสง่าคารามมีสภาพคล้ายพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก

เครื่องใช้และของเก่าที่เก็บรวบรวมภายในศูนย์ของวัดที่เรียกว่า ‘มุลมังอีสาน’ นั้นมีให้ชมมากมาย อาทิ กี่ทอดผ้า ราวตะกร้อ อก ปองกลาง ตะเกียงโป๊ะ ตะเกียงเจ้าพายุ คุรุไส่หมาก คันคิดฝ้าย ก่องข้าวไผ่ กับหักหนู ตะขอห้อยข้าว กระจังไหมมัดไฟ ติไฟ ก้อนเต้า กระดิ่ง จ้อ พืหมอสาค ใส่สาค ตะกร้า เข่ง

ศูนย์รวมตำนานชีวิต ‘มุลมังอีสาน’ ณ วัดโนนสง่าฯ-หนองบัวลำภู



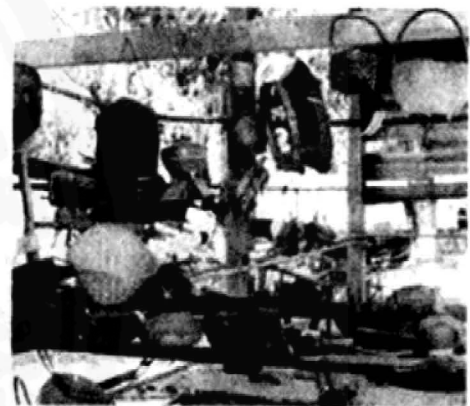
ไซ หม้ออ้อย หม้อดิน กระจับปี่ โคมชา่ข้าว คันโทไต้่น้ำ กระจังไม้ดำ พริก พืหมอสาค แฝงหวีสูก คันไถไม้ ข้องลอย ข้องเปิด ลอบดักปลา แงบดักกบ คุ่มปลาไหล คุ่มปลาขาว วิข้าว กบ ไส่ไม้ โลงซอชยา หน้าแก้ง พูชิงนก พูชิงปลา แคน พืผ ข่อ่ง เลงโหมมหากพวงสาว หลานขันฝ้าย ปองกลาง และของใช้ประเภทเครื่องมือคัก



นาก ดักปลา รวมทั้งของใช้ในชีวิตประจำวันของคนอีสานยุคก่อนอีกจำนวนหนึ่ง

มุลมังอีสาน ณ วัดโนนสง่าคารามแห่งนี้ ก่อตั้งเป็นที่นิยมของนักเรียน นักศึกษาและนักท่องเที่ยวที่มาศึกษาดูงานเยี่ยมชมแหล่งศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน

พระอาจารย์สุรพล สุวรรณโณ ผู้ริเริ่มโครงการกล่าวว่า ขณะนี้เป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้น เมื่อชาวบ้านรู้จักคิดเป็นมีความชำนาญมากขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คงจะมีการผลิตสินค้าให้มี



ความหลากหลายรูปแบบกว่านี้ และในอนาคตต่อไปจะสามารถช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือกลุ่มได้ นับว่ากลุ่มผลิตสินค้าพื้นบ้านจำหน่ายเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและผู้ว่างงานได้มีอาชีพมีรายได้อีกมาจุนเจือครอบครัว นอกจากการส่งเสริมการผลิตสินค้าพื้นบ้านแล้ว ยังได้เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรม วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ในการดำรงชีวิตแบบชาวอีสาน ซึ่งล้วนแต่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านในอดีต เพื่อให้ลูกหลานได้ชื่นชมอีกด้วย

มุลมังอีสาน เป็นการรคทอดทางภูมิปัญญาของชาวบ้าน ที่สะท้อนให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ความผูกพันของชีวิตผูกพันกับทิศปะและวัฒนธรรม เป็นการใช้ชีวิตที่กลมกลืนกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ

จึงควรที่ชาวอีสานจะช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานสืบต่อไป

● สุรศักดิ์ เกรือคำ ●